

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/49/2014
Identifikačné číslo spisu:	6013201780
Dátum vydania rozhodnutia:	17.09.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6013201780.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Petry Príbelskej PhD. a JUDr. Jarmily Urbancovej v právnej veci navrhovateľky: U. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Tvrdošín, Školská 165/2, Tvrdošín, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. značka KaTS-47962/8437/2013-52136/2013 zo dňa 07.11.2013 konajúc o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23Sp/65/2013-20 zo dňa 13. marca 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23Sp/65/2013-20 zo dňa 13. marca 2014 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. rozhodnutie odporcu napadnuté opravným prostriedkom a vec vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania.

Napadnutým rozhodnutím odporca nepriznal navrhovateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bezplatnej právnej pomoci“) z dôvodu nesplnenia podmienok materiálnej núdze vo veci zastupovania navrhovateľky v konaní vo veci určenia príspevku na výživu rozvedenej manželky.

Krajský súd dospel k záveru, že skutočnosť, že právna pomoc v hmotnej núdzi poskytovaná v režime §

6b zákona o bezplatnej právnej pomoci je možnosťou a je na posúdení odporcu, či sú tu také skutočnosti predpokladané zákonom. Naopak uvedené neznamena, že odporca nemá povinnosť tieto skutočnosti skúmať, prihliadajúc tak na celkovú situáciu žiadateľky. Bežné výdavky osôb s rovnakým alebo približne rovnakým príjmom sa rôznia a to ani nie tak pre osobnú preferenciu drahších alebo luxusnejších produktov, ale aj s ohľadom na lokalitu bydliska a s ňou spojené výdavky na bývanie, zdravotný stav a s ním spojené náklady na lekársku starostlivosť a lieky, a výdavky osobné a rodinné. Krajský súd poukázal aj na usmernenie č. 1/2013 zo dňa 05.01.2012 vydané riaditeľkou odporcu k postupu pri priznávaní právnej pomoci z dôvodov osobitného zreteľa. V článku 1 ods. 2 je riešená aj otázka posudzovania príjmov žiadateľa, ktorý prevyšuje zákonom určenú hranicu materiálnej núdze. V tejto súvislosti poukazuje súd aj na rozpis plusových položiek k účtu č. XXXXXXXXX/XXXX na č. 1. správneho spisu 35 a na rozpis plusových položiek č. účtu XXXXXXXXXXX/XXXX na č. 1. 27. Tento rozpis mala preložiť navrhovateľka spolu so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci. Nie je teda pravdou, že navrhovateľka zamlčala poskytnutie finančných prostriedkov od rodinných príslušníkov. Krajský súd uzavrel, že v novom rozhodnutí bude musieť odporca znova preskúmať žiadosť navrhovateľky a to aj z hľadiska možnej aplikácie § 6b zákona o bezplatnej právnej pomoci a to aj v prípade, že by opätovne dospel k záveru, že príjmy navrhovateľky prevyšujú zákonom určenú hranicu hmotnej núdze.

Výrok o trovách konania krajský súd odôvodnil tým, že úspešnej navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, pretože navrhovateľka si náhradu trov konania nežiadala.

II.

Proti tomuto rozsudku podal odporca odvolanie v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p.). Žiadal rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že najvyšší súd rozhodnutie odporcu potvrdí.

Ako odvolacie dôvody uviedol odporca § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. K použitiu § 6b ods. 2 zákona o bezplatnej právnej pomoci uviedol, že z dikcie zákona nevyplýva, že odporca je vždy povinný ho aplikovať. Ide o výnimku zo zákona a výnimočné postavenie tohto ustanovenia by nemalo byť generalizované na každú žiadosť. Takýto výklad zákona by v praxi znamenal povinnosť odporcu pri každom negatívnom rozhodnutí odôvodniť, prečo nie je na prípad žiadateľa možné aplikovať § 6b zákona o bezplatnej právnej pomoci. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia. Ani navrhovateľka vo svojom odvolaní nevytýkala odporcovi, že sa v súvislosti s jej žiadosťou nezaoberala § 6b zákona o bezplatnej právnej pomoci. Nie je pravdou, že navrhovateľka doručila spolu so žiadosťou aj písomný prehľad plusových položiek z bankových účtov. Až na základe výzvy na doloženie dokladov potom navrhovateľka odporcovi doručila aj rozpisy plusových položiek k účtu č. XXXXXXXXX/XXXX a č. XXXXXXXXXXX/XXXX. Odporca trvá na tom, že v čase doručenia žiadosti navrhovateľka uviedla vedome nepravdivé údaje s cieľom privodiť si vo veci priaznivý výsledok. Navrhovateľka v čase doručenia žiadosti uviedla, že rodinní príslušníci jej vypomáhajú len s nákupom potravín, pričom inú pomoc vo formulári, ani v čestnom prehlásení neuviedla.

III.

Navrhovateľka využila svoje právo k odvolaniu odporcu sa písomne vyjadriť. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Uviedla, že celá situácia, ktorá vznikla je pre ňu zvláštna, nakoľko ona má zdravotné problémy. Plne sa stotožnila s argumentáciou krajského súdu v napadnutom rozhodnutí. Pokiaľ ide o tvrdenia odporcu, že nedoručila spolu so žiadosťou aj prehľad plusových položiek uvádza, že keď bola u odporcu žiadať o poskytnutie právnej pomoci, tam jej dali výzvu na doloženie dokladov a tieto potom podľa zoznamu doložila v určenej lehote. Nemohla vedieť, keď bola prvýkrát u odporcu, aké doklady má doložiť. Tvrdenie odporcu, že vedome poskytla odporcovi nepravdivé údaje ju hlboko uráža, nakoľko ona v dobrej vôli predložila všetky doklady, ktoré mala k dispozícii a formulár žiadosti vyplnila podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Nepovažovala pôžičky od rodinných príslušníkov za príjem, pretože

podľa nej je príjem mzda alebo príjem z dôchodku. Z invalidného dôchodku si nevie financovať svoje základné životné potreby s tým, že dokonca si nemôže sama financovať ani lieky. Celý život bola zamestnaná, nikdy od štátu nič nežiadala a nebyť zdravotných ťažkostí, stále by pracovala.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné a rozsudok krajského súdu je vecne správny.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovení tretej hlavy druhej časti O.s.p. sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 6 ods. 1 zákona o bezplatnej právnej pomoci fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak:

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch.

Podľa § 6b ods. 1 zákona o bezplatnej právnej pomoci, ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Podľa § 4 ods. 1 písm. i) zákona o bezplatnej právnej pomoci, je materiálnou núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6 násobok sumy životného minima a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

Podľa § 10 ods. 6 zákona o bezplatnej právnej pomoci, rozhodnutie, ktorým sa nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, okrem náležitostí podľa osobitného predpisu musí obsahovať aj poučenie, že ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, môže žiadateľ v tej istej veci podať žiadosť opätovne.

Osobitným predpisom je zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“).

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Z predloženého administratívneho spisu odporcu vyplýva, že navrhovateľka podala žiadosť o poskytnutie

právnej pomoci doručení odporcovi osobne dňa 16.10.2013, kde žiadala o bezplatnú právnu pomoc na zastupovanie v konaní o príspevok na výživu rozvedenej manželky. V ten istý deň, t.j. 16.10.2013 prevzala navrhovateľka výzvu na doloženie dokladov, okrem iného aj na doloženie kópií bankových účtov a na špecifikáciu plusových položiek na účte. Uvedené mala navrhovateľka doložiť najneskôr do 31.10.2013, čo aj učinila.

Nemožno teda konštatovať, ako to uvádza odporca vo svojom odolaní proti napadnutému rozsudku, že navrhovateľka vedome nepravdivo uviedla v žiadosti, že príbuzní jej vypomáhajú iba s nákupom potravín. Keďže navrhovateľka včas na výzvu doručila odporcovi požadované doklady, okrem iného aj výpisy plusových položiek, z ktorých vyplýva, že rodinní príslušníci jej finančne pomáhajú aj s platením pôžičiek, nemožno tvrdiť, že uviedla nepravdivé údaje. To, že tieto okolnosti neuviedla už v žiadosti o bezplatnú právnu pomoc, ale až na výzvu (osobne ňou prevzatú v deň vypisovania žiadosti u odporcu), je podľa názoru najvyššieho súdu splnením si požadovaných povinností navrhovateľkou vyžadovaných odporcom.

Pokiaľ ide o otázku aplikácie § 6b ods. 2 zákona o bezplatnej právnej pomoci, najvyšší súd sa plne stotožňuje s krajským súdom, že odporca je povinný vždy ex offio skúmať a posudzovať, či sú v danom prípade splnené podmienky podľa tohto zákonného ustanovenia. Je potom samozrejme len možnosťou odporcu priznať bezplatnú právnu pomoc navrhovateľke (takže nie povinnosťou), avšak v každom prípade je odporca povinný odôvodniť primeranosť, resp. neprimeranosť okolností žiadanej právnej pomoci. Toto je odporca povinný odôvodniť vždy s ohľadom na okolnosti daného prípadu. Na odôvodnenie rozhodnutia odporcu sa analogicky aplikuje vyššie citované ustanovenie § 47 ods. 3 správneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na rozdiel od krajského súdu, ktorý zrušil rozhodnutie odporcu č. KaTS-47962/8437/2013-52136/2013 zo dňa 7. novembra 2013 podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p., doplnil i ďalší zrušovací dôvod rozhodnutia odporcu. V tomto prípade je daný i zrušovací dôvod podľa § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p. a to nedostatok dôvodov rozhodnutia odporcu. Odporca nedostatočne odôvodnil vo svojom rozhodnutí nepriznanie bezplatnej právnej pomoci navrhovateľke, keď sa nevysporiadal s aplikáciou § 6b ods. 2 zákona o bezplatnej právnej pomoci. Nie je pravdou tvrdenie odporcu, že nemá povinnosť vždy vysporiadať sa s týmto zákonným ustanovením a taktiež je irelevantné, že navrhovateľka aplikáciu tohto ustanovenia nenavrhol. Najvyšší súd má za to, že odporca napriek skutočnosti, že nemá povinnosť priznať bezplatnú právnu pomoc podľa § 6b ods. 2 zákona o bezplatnej právnej pomoci, má povinnosť vysporiadať sa a odôvodniť priznanie, prípadne nepriznanie bezplatnej právnej pomoci podľa tohto ustanovenia.

Právnym názorom odvolacieho súdu je správny orgán viazaný (§ 250ja ods. 4 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. a podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že navrhovateľke napriek jej úspechu náhradu trov konania nepriznal, pretože jej trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.